

STORTINGET

Innst. 382 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:103 S (2023–2024)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Abid Raja, André N. Skjelstad, Guri Melby, Ingvild Wethrus Thorsvik og Ola Elvestuen om en tiltakspakke for å ruste norske kommuner i integreringsarbeidet

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres et hurtigspor for å få godkjent utenlandsk utdanning i Norge.
- Stortinget ber regjeringen igangsette forsøk med arbeidsrettede pakkelop med integrering på arbeidsplassen, der næringslivsaktører kan motta deler av integreringstilskuddet når de gir opplæring og lønnet arbeid til flyktninger i introduksjonsprogrammet.
- Stortinget ber regjeringen gjeninnføre Husbankens tilskuddsordning for utleieboliger og tilhørende virkemidler for å gjøre det enklere å få tilgang på boliger i bosettingsarbeidet.
- Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til incentiver for å gjøre det mer attraktivt for flyktninger å bli værende i den kommunen der de er bosatt under gjennomføringen av introduksjonsprogrammet.
- Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stor-

tinget med forslag til tiltak for å sikre at kommunene kompenseres tilstrekkelig for merkostnadene ved å ta imot flyktninger og tiltak for å sørge for at eldre og andre som flykter til Norge og av ulike årsaker ikke er arbeidsføre, har en forutsigbar og verdig inntektssikring i sine liv.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 7. mars 2024 til Arbeids- og inkluderingsdepartementet ved statsråd Tonje Brenna bedt om en vurdering av forslaget. Statsrådets uttalelse følger av vedlagte brev av 22. mars 2024. Komiteen har invitert til og mottatt skriftlige høringsinnspill.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Siri Gåsemyr Staalesen, Terje Sørvik og lederen Lene Vågslid, fra Høyre, Mudassar Kapur, Anne Kristine Linnestad og Mari Holm Lønseth, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Kathrine Kleveland, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til Representantforslag 103 S (2023–2024). Komiteen har avholdt skriftlig høring i saken, der det kom inn innspill fra Hovedorganisasjonen Virke.

Komiteen har mottatt en uttalelse fra statsråd Tonje Brenna, datert 22. mars 2024.

Komiteen viser til at de siste årene har vært ekstraordinært høye ankomster til Norge, og at kommuner har lagt ned en stor innsats for å få bosatt over 67 000 flyktninger og fordrevne fra Ukraina. Komiteen merker seg samtidig at flere kommuner nå melder om mangel på tilgjengelige boliger og press på kommunale tjenester.

Komiteen merker seg at regjeringen la fram en melding til Stortinget om integreringspolitikk den 22. mars 2024, Meld. St. 17 (2023–2024) Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener de siste årenes ekstraordinært høye ankomsttall av flyktninger og fordrevne fra Ukraina har vist et behov for tilpasninger i integreringsarbeidet. Disse medlemmer vil vise til at regjeringen alt har gjort tilpasninger for å få flyktninger raskere ut i arbeid, og for at de skal kunne lære språk og klare å forsørge seg selv. Introduksjonsprogrammet er nå mer arbeidsrettet, med et minstekrav om 15 timer arbeidsrettede aktiviteter i uka. Disse medlemmer mener praksis er viktig for at deltakerne skal få tilgang til det norske arbeidsmarkedet og til det norske språk. Disse medlemmer ser svært positivt på det nasjonale tilbudet om digital norskopplæring som ble tilgjengelig i mars 2024. Det gjør norskopplæringen mer fleksibel og lettere å kombinere med deltakelse i arbeid. Disse medlemmer viser ellers til Meld. St. 17 (2023–2024) og Innst. 379 S (2023–2024).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt er opptatt av at flere innvandrere kommer raskere i jobb, og at kommunene får støtte i det viktige integreringsarbeidet. Disse medlemmer viser til at de siste årene har blitt bosatt over 76 000 flyktninger i Norge. Disse medlemmer merker seg at bosettingstempoet sakker akterut. Disse medlemmer viser til at regjeringen har anmodet kommunene om å bosette 37 000 flyktninger i 2024, mens kommunene har fattet vedtak om bosetting av i overkant av 27 000. Disse medlemmer viser til at dette kan bety lengre botid på mottak, og at mange må vente lenge med å komme i gang med introduksjonsprogram i kommunen de blir tildelt. Disse medlemmer mener dette viser at det er behov for en tiltakspakke for raskere bosetting og integrering.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er bra at introduksjonsprogrammet for midlertidig fordrevne i større grad arbeidsrettes. Disse medlemmer er imidlertid bekymret for at kravet om arbeidsretting ikke følges opp i tilstrekkelig grad. Disse medlemmer merker seg regjeringens egne beskrivel-

ser i høringsnotatet av forslag til midlertidige endringer i integreringsforskriften (økt arbeidsretting av introduksjonsprogrammet), hvor det fremgår at det kan være en stor gruppe deltagere i introduksjonsprogram som kun har norskopplæring, selv om det allerede har vært et krav at programmet skal ha arbeidsrettede elementer. Disse medlemmer mener derfor det kan være hensiktsmessig med nye forsøk for å få flere ut i arbeid.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette forsøk med arbeidsrettede pakkeløp med integrering på arbeidsplassen, der næringslivsaktører kan motta deler av integreringstilskuddet når de gir opplæring og lønnet arbeid til flyktninger i introduksjonsprogrammet.»

Disse medlemmer understreker særlig viktigheten av å gjeninnføre tilskudd til utleieboliger, slik at kommunene kan løse bolig mangelen som hindrer rask bosetting. Disse medlemmer merker seg at regjeringen ikke har foreslått å gjeninnføre tilskudd til utleieboliger i revidert nasjonalbudsjett for 2024.

Disse medlemmer merker seg at mange kommuner har utfordringer med et høyt antall sekundærflyktninger som ikke er i arbeid eller aktivitet. Dette innebærer en belastning på sosialhjelpsbudsjettene, men medfører også i for mange tilfeller en opphopning av levekårsutfordringer som gir utfordringer for lokalsamfunn og den enkelte familie. Disse medlemmer mener det vil være positivt om flere som blir bosatt, blir værende i den første bosettingskommunen. Dette forutsetter at den enkelte kommer i jobb. Mer treffsikker bosetting er et viktig tiltak. I tillegg bør andre tiltak innføres. Regjeringen bør for eksempel vurdere hvordan bosettingen kan bli mer treffsikker, men også vurdere andre tiltak som begrenser flyttinger.

Disse medlemmer viser til at regjeringen må vurdere om integreringstilskuddet gir tilstrekkelig dekning for de gjennomsnittlige kostnadene ved integrering. Disse medlemmer forutsetter at regjeringen kommer tilbake til dette i statsbudsjettet for 2025.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at siden krigen brøt ut, har 78 905 personer fra Ukraina søkt om beskyttelse i Norge per. 27. mai 2024. Disse medlemmer viser til at de høye ankomstene har bidratt til et stort press på de kommunale tjenestene i mange kommuner, og mange opplever at kapasiteten er sprengt. Dette vil kunne gå ut over tjenestene til innbyggerne i kommunen. Dette gjelder blant annet barnehage, skole og helsetjenester. Disse medlemmer viser til at norske kommuner har gjort en stor innsats for å bosette og integrere det høye antallet flyktninger. Disse medlemmer viser

til at i en periode tok Norge imot flere flyktninger enn Sverige, Danmark og Finland til sammen. Disse medlemmer er opptatt å hjelpe kommunene som opplever at kapasiteten er sprengt som følge av høye ankomster av flyktninger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Innst. 272 S (2023–2024), hvor komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, sammen med medlemmet fra Rødt, fremmet forslag om å dekke alle ekstra kostnader som kommunene får ved å være vertskommune for asylmottak, slik at kommunene ikke blir økonomisk skadelidende.

Disse medlemmer mener det er viktig at de som er i arbeidsliv, og som bosettes i Norge, kommer ut i arbeidslivet og får brukt sin kompetanse raskest mulig. Disse medlemmer mener dette kan skje gjennom et hurtigspor. Disse medlemmer mener at så lenge hurtigsporet organiseres på riktig måte, vil det legges til rette for at flyktninger kommer raskest mulig ut i jobb. Men disse medlemmer er opptatt av at hurtigsporet blir kvalitetssikret.

Disse medlemmer viser til at tilgangen på boliger er den største bekymringen til kommunene for å kunne klare å bosette flyktninger. Disse medlemmer viser til at Husbankens tilskudd til utleieboliger har vært et godt tiltak for å bidra til flere utleieboliger, men disse medlemmer viser til at regjeringen ikke har videreført tilskuddet til utleieboliger. Disse medlemmer mener at å gjeninnføre ordningen vil kunne bidra til å lette på presset på det private leiemarkedet samt hjelpe kommunene som sliter med tilgangen til utleieboliger.

Disse medlemmer viser til at Danmark har lykkes bedre med sysselsettingen av ukrainske flyktninger enn Norge. Tall fra Det nationale integrasjonsbarometer i Danmark viser at andelen ukrainere i jobb i alderen 18 til 66 år per mars 2024 var på 55 pst. mens tall fra SSB viser at andelen ukrainere i jobb i alderen 20 til 66 år var på 19,2 pst. per mars 2024. Disse medlemmer viser til at i Danmark tilbyr kommunene et «Selvforsørgelses- og hjemreiseprogram» etter bosetting med danskopplæring og arbeidsrettede tilbud, inkludert tilbud om arbeidspraksis og arbeid med lønnstilskudd. Hovedmålet er rask selvforsørgelse og arbeid innen ett år. Disse medlemmer mener Norge har mye å lære av Danmark, og mener det er viktig at introduksjonsprogrammet blir mer arbeidsrettet.

Disse medlemmer mener det er viktig at flyktninger blir værende i den kommunen de er bosatt i. Disse medlemmer viser til Innst. 453 S (2022–2023), hvor komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmet forslag om å sikre krav om selvforsørgelse ved sekundærflytting, slik at flyktninger må bo i første bosettelseskommune inntil de er selvforsørgende. Dis-

se medlemmer viser til at en høy forekomst av sekundærflytting er en utfordring for de kommunene som opplever dette, og dette gjelder særlig en del kommuner i det sentrale østlandsområdet som regnes som de mest sentrale kommunene i sentralitetsgruppe 1 og 2. Dette setter både det kommunale apparatet for å ivareta flyktninger under press, og det legger press på kommunens økonomi. En konsekvens av dette er at tilbudet den aktuelle kommunen kan gi flyktninger, svekkes. Disse medlemmer viser til at en annen mulig konsekvens av et stort tilslag av flyktninger som ikke er selvforsørgende i en kommune, er at det etableres områder hvor det primært bor flyktninger som står utenfor arbeidslivet. Dette har vist seg svært uheldig for integreringen av flyktninger, og det er en betydelig fare for at det i slike områder kan utvikle seg såkalte parallelle strukturer.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til forslaget og forslagsstillernes begrunnelse. Disse medlemmer deler forslagsstillernes syn på at det er viktig at det brukes mer tid og ressurser på å styrke integreringstilbudet ute i kommunene fremfor å fokusere på å skremme mennesker på flukt fra å søke beskyttelse i Norge. Etter Russlands invasjon og fullskala angrepskrig mot Ukraina har Norge tatt imot mer enn 78 000 ukrainske flyktninger, og alt tyder på at det vil komme enda flere så lenge krigen pågår. I likhet med forslagsstillerne mener disse medlemmer det er svært uheldig at norske myndigheter den siste tiden har brukt mye ressurser på å stramme inn på tilbud og støtte til flyktningene samt å informere aktivt mot å komme til Norge. Norske myndigheter kjører et kappløp mot bunnen for ikke å være bedre enn sine nordiske naboer, og disse medlemmer mener dette på sikt også kan gå negativt ut over integreringsarbeidet.

Disse medlemmer viser til at de høye ankomsttallene fra Ukraina merkes i Kommune-Norge. Mange kommuner sliter allerede med dårlig økonomi, noe som forverres av det økte presset på kommunale tjenester og tilbud. Disse medlemmer understreker at kommunene i Norge har utvist en enorm solidaritet med krigsflyktningene, og at de har gjort en beundringsverdig jobb med å bosette og gi tilbud til de nyankomne ukrainske flyktningene. Norske kommuner stiller opp for de som er drevet på flukt, og det kommer de til å fortsette å gjøre så lenge de kan. Kommunene spiller en helt sentral rolle i integrerings- og bosettingsarbeidet som skjer i Norge, og for å lykkes trenger de en solid verktøykasse og forutsigbare økonomiske rammevilkår.

Disse medlemmer fremmer på bakgrunn av dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til tiltak for å sikre at kommunene

kompenseres tilstrekkelig for merkostnadene ved å ta imot flyktninger, og tiltak for å sørge for at eldre og andre som flykter til Norge, og som av ulike årsaker ikke er arbeidsføre, har en forutsigbar og verdig inntektssikring i livet sitt.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre Husbankens tilskuddsordning for utleieboliger og tilhørende virkemidler for å gjøre det enklere å få tilgang på boliger i bosettingsarbeidet.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til incentiver for å gjøre det mer attraktivt for flyktninger å bli boende i den kommunen der de er bosatt under gjennomføringen av introduksjonsprogrammet.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, mener at godkjenning av utenlandsk utdanning for ofte tar for lang tid.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Sosialistisk Venstreparti mener dette problemet må løses ved økt kapasitet til å håndtere søknadene fremfor at det innføres et hurtigspor for enkelte nasjonaliteter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres et hurtigspor for å få godkjent utenlandsk utdanning i Norge.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til incentiver for å gjøre det mer at-

traktivt for flyktninger å bli boende i den kommunen der de er bosatt under gjennomføringen av introduksjonsprogrammet.

Forslag fra Høyre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen igangsette forsøk med arbeidsrettede pakkeløp med integrering på arbeidsplassen, der næringslivsaktører kan motta deler av integreringstilskuddet når de gir opplæring og lønnet arbeid til flyktninger i introduksjonsprogrammet.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Rødt:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres et hurtigspor for å få godkjent utenlandsk utdanning i Norge.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til tiltak for å sikre at kommunene kompenseres tilstrekkelig for merkostnadene ved å ta imot flyktninger, og tiltak for å sørge for at eldre og andre som flykter til Norge, og som av ulike årsaker ikke er arbeidsføre, har en forutsigbar og verdig inntektssikring livet sitt.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre Husbankens tilskuddsordning for utleieboliger og tilhørende virkemidler for å gjøre det enklere å få tilgang på boliger i bosettingsarbeidet.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 28. mai 2024

Lene Vågslid

leder

Heidi Greni

ordfører

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Kommunal- og forvaltningskomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
2024/5566

Vår ref
24/1041-

Dato
22. mars 2024

Svar - Representantforslag fra stortingsrepresentantene Abid Raja, André N. Skjelstad, Guri Melby, Ingvild Wetrhus Thorsvik og Ola Elvestuen om tiltakspakke for å ruste norske kommuner i integreringsarbeidet

Viser til brev av 7. mars fra Kommunal- og forvaltningskomiteen, der jeg ble bedt om å vurdere Dokument 8: 103 S (2023-2024) – Representantforslag om tiltakspakke for å ruste norske kommuner i integreringsarbeidet. Forslaget lyder:

1. Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres et hurtigspor for å få godkjent utenlandsk utdanning i Norge.
2. Stortinget ber regjeringen igangsette forsøk med arbeidsrettede pakkeløp med integrering på arbeidsplassen, der næringslivsaktører kan motta deler av integreringstilskuddet når de gir opplæring og lønnet arbeid til flyktninger i introduksjonsprogrammet.
3. Stortinget ber regjeringen gjeninnføre Husbankens tilskuddsordning for utleieboliger og tilhørende virkemidler for å gjøre det enklere å få tilgang på boliger i bosettingsarbeidet.
4. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til incentiver for å gjøre det mer attraktivt for flyktninger å bli værende i den kommunen der de er bosatt under gjennomføringen av introduksjonsprogrammet.
5. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til tiltak for å sikre at kommunene kompenseres tilstrekkelig for merkostnadene ved å ta imot flyktninger og tiltak for å sørge for at eldre og andre som flykter til Norge og av ulike årsaker ikke er arbeidsføre, har en forutsigbar og verdig inntektssikring i sine liv.

Vurdering

Forslaget berører ansvarsområdene til arbeids- og inkluderingsministeren, forsknings- og høyere utdanningsministeren og kommunal- og distriksministeren. Etter innspill fra departementene, svarer jeg på vegne av alle berørte statsråder.

Kommunene har bosatt over 72 000 flyktninger og fordrevne siden Russlands fullskala invasjon av Ukraina. Tall fra IMDi viser at kommunene ligger an til å kunne bosette en betydelig del av dem staten har bedt om. Per 20. mars har kommunene vedtatt at de kan bosette over 26 000 flyktninger i løpet av 2024. Bosettingen går raskt og gjennomsnittlig ventetid er fortsatt på under tre måneder. Samtidig melder flere kommuner om mangel på tilgjengelige boliger og press på flere kommunale tjenester.

Regjeringen jobber på flere fronter for å ruste kommunene i integreringsarbeidet. Med ekstraordinært høye ankomster av fordrevne fra Ukraina over flere år, har det vært behov for å foreslå tilpasninger og innstramninger i regelverket. Tilpasningene er gjort for å bidra til at kommuner og fylkeskommuner kan bosette et høyt antall flyktninger og fordrevne, tilpasse tjenestetilbudet, få flere i arbeid, og for at det samlede tjeneste- og ytelsesnivået til fordrevne skal bli mer på linje med andre nordiske land.

Regjeringen fremmer i dag Meld. St. 17 (2023–2024) *Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp*. Meldingen presenterer regjeringens helhetlige politikk for integrering. De overordnede målene er at 1) flere kommer inn og får varig fotfeste i det seriøse arbeidslivet, 2) systemene for å ta imot nyankomne er fleksible i møte med store svingninger og 3) integreringspolitikken er effektiv, helhetlig og målrettet. Meldingen presenterer blant annet erfaringene til nå med de høye ankomstene av fordrevne fra Ukraina siden februar 2022 og oppsummerer noen lærdommer.

1. Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres et hurtigspor for å få godkjent utenlandsk utdanning i Norge.

Forsknings- og høyere utdanningsministeren har fått forelagt forslaget og svarer som følger: *«Regjeringen er svært opptatt av alle spørsmål som gjelder integrering av fordrevne, flyktninger og andre innvandrere. Godkjenning av utdanning og yrkeskvalifikasjoner fra utlandet er helt sentralt i så måte.*

De nasjonale godkjenningsordningene for utenlandsk utdanning som Kunnskapsdepartementet har ansvar for, har siden 1. januar 2023 blitt forvaltet av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir). Utover fjoråret kom det en klar økning i antallet søknader innenfor disse godkjenningsordningene, i stor grad på grunn av det høye antallet fordrevne fra Ukraina. Jeg går ut fra at det høye søknadstrykket vil vare inn i 2024, da tidligere erfaring viser at det tar en viss tid fra flyktninger kommer til landet til de søker om godkjenning av utdanning og/eller yrkeskvalifikasjoner.

Kunnskapsdepartementet er regelmessig i kontakt med HK-dir om søknadssituasjonen. På den bakgrunn, og for å gjøre det mulig å få ned saksbehandlingstiden, fikk HK-dir 2 mill.

kroner i statsbudsjettet for 2024 til en ettårig økning til arbeidet med å godkjenne utenlandsk utdanning.

Kunnskapsdepartementet mener at et hurtigspor for enkelte grupper søkere ville være problematisk av likebehandlingshensyn, da det ville innebære forskjellsbehandling på bakgrunn av nasjonalitet. Et hurtigspor kunne også medføre dårligere kvalitet i godkjenningsarbeidet, og med det på lengre sikt lavere tillit til godkjenningsvedtakene, noe de som søker om godkjenning av utenlandsk utdanning, ville være dårlig tjent med.

For å lette integreringen har regjeringen også tatt initiativ til at flyktninger og fordrevne skal få bedre og lettere tilgjengelig informasjon om godkjenning av utenlandske utdanninger og yrkeskvalifikasjoner. Jeg vil her spesielt trekke fram nettsiden Ny i Norge, som ble relansert rett før sommeren 2023. Den er utarbeidet av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), med bidrag fra HK-dir når det gjelder godkjenning av utdanning og yrkeskvalifikasjoner. I første omgang er nettsiden tilrettelagt for fordrevne fra Ukraina, med informasjonen på norsk, engelsk, russisk og ukrainsk. Planen er å utvide til andre målgrupper.

Forsknings- og høyere utdanningsministeren er opptatt av at flyktninger fra Ukraina så raskt som mulig skal kunne få dokumentert kompetansen sin og ta den i bruk i arbeidslivet.»

2. Stortinget ber regjeringen igangsette forsøk med arbeidsrettede pakkeløp med integrering på arbeidsplassen, der næringslivsaktører kan motta deler av integreringstilskuddet når de gir opplæring og lønnet arbeid til flyktninger i introduksjonsprogrammet.

Regjeringen er enig med forslagstillerne om at arbeidsrettet kvalifisering på arbeidsplassen er viktig i integreringsarbeidet. Vi har allerede iverksatt flere tiltak for å bidra til dette. Blant annet har det blitt utarbeidet korte yrkes- og bransjerettede opplæringsløp for å bli assistent innenfor barnehage- og skolesektoren og helse- og omsorgssektoren. Arbeids- og velferdsetaten har fått i oppdrag å utvikle yrkes- og bransjerettede kurs som arbeidsmarkedstiltak og de prøves nå ut i tre fylker. 1. februar gjorde vi midlertidige endringer i integreringsforskriften som konkretiserer og skjerper kravene til arbeidsretting av introduksjonsprogrammet. Minstekravet kan oppfylles ved praksis på en arbeidsplass, arbeid på deltid, korte yrkes- eller bransjekurs, arbeidsmarkedstiltak i regi av NAV eller andre lignende tiltak.

Gjennom praksis får deltakerne tilgang til det norske arbeidsmarkedet og norsk språk. Samtidig er dette også nyttig sett fra et arbeidsgiverperspektiv. Mange virksomheter erfarer i økende grad at mangfold internt på arbeidsplassen styrker deres arbeidsmiljø, kvaliteter og muligheter til å lykkes. Norskferdigheter trekkes frem som den største barrieren for å delta i arbeid. Mangel på fleksibel norskopplæring har gjort det vanskelig for mange å kunne fortsette med opplæringen etter at en har begynt å jobbe. Regjeringen har derfor etablert et nasjonalt tilbud om digital norskopplæring som skal gjøre norskopplæringen mer fleksibel. Det nasjonale tilbudet ble gjort tilgjengelig for kommunene 19. mars.

Integreringstilskuddet skal blant annet brukes til å finansiere introduksjonsprogrammet, og kommunene kan bruke det til å dekke kostnader forbundet med å ha deltakere i arbeidspraksis eller annen arbeidsrettet aktivitet på en arbeidsplass. Arbeidsmarkedstiltak fra Arbeids- og velferdsetaten brukes også i introduksjonsprogrammet. Det har vært en økning i bruk av arbeidsmarkedstiltak for fordrevne fra Ukraina det siste halvåret, og lønnstilskudd er ett av de mest brukte tiltakene

3. Stortinget ber regjeringen gjeninnføre Husbankens tilskuddsordning for utleieboliger og tilhørende virkemidler for å gjøre det enklere å få tilgang på boliger i bosettingsarbeidet.

Kommunal- og distriktsministeren har fått forelagt forslaget og svarer som følger: «I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023 ble tilskudd til utleieboliger midlertidig gjeninnført. Regjeringen fant ikke rom for å prioritere nye tilsagn om tilskudd til utleieboliger i 2024. Regjeringen jobber målrettet med å skaffe utleieboliger til fordrevne fra Ukraina, flyktninger fra andre land og andre vanskeligstilte. Nettstedet boligdugnaden.no, som gjør det enklere for private å leie ut, ble lansert i fjor. En midlertidig beredskapshjemmel i plan- og bygningsloven gir kommunene myndighet til å gi unntak fra arealplan og krav om søknad om tillatelse for oppføring av bygning, tidsbestemt bruksendring av bygning eller oppføring av midlertidige bygninger. Det er innført et midlertidig unntak i husleieloven som gir mulighet for å inngå avtale om utleie av fritidsbolig som bolig med minstetid på ett år, i stedet for hovedregelen om minstetid på tre år. Lånerammen til Husbanken er i 2024 økt til 29 milliarder kroner, noe som er en økning på 10 milliarder kroner siden regjeringen tiltrådte. Lån til utleieboliger er et av de prioriterte formålene innenfor Husbankens låneramme.»

4. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til incentiver for å gjøre det mer attraktivt for flyktninger å bli værende i den kommunen der de er bosatt under gjennomføringen av introduksjonsprogrammet.

Regjeringen er oppmerksom på problemstillingene som følger av at flyktninger flytter fra kommunen de er bosatt i etter avtale mellom Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og kommunen. Samtidig er det slik at alle med lovlig opphold i Norge kan bo i og flytte til den kommunen de selv ønsker. I likhet med folk som er født og oppvokst i landet. Unntaket, er dersom en flyktning flytter før introduksjonsprogrammet er avsluttet, uten avtale mellom de aktuelle kommunene. Vedkommende mister da rett til introduksjonsprogram og den tilhørende introduksjonsstøtten. En flyktning som flytter på eget initiativ i integreringstilskuddsperioden, har heller ikke krav på sosiale tjenester i tilflyttingskommunen, og kan tilbakevises til bosettingskommunen, med mindre det er åpenbart urimelig.

De fem første årene etter bosetting mottar kommunene særskilte tilskudd fra staten til arbeidet med bosetting og integrering av flyktninger. Målet er at flyktninger lærer norsk og kommer i arbeid, slik at de kan forsørge seg selv og familien. Etter perioden for integreringstilskudd, skilles det ikke mellom tidligere flyktninger og andre innbyggere i landet.

Sekundærflytting betegner det at flyktninger flytter videre fra den første kommunen de er blitt bosatt i, uavhengig av når flyttingen skjer. Ifølge SSB Monitor for sekundærflytting (2021) er andelen som har flyttet før avsluttet introduksjonsprogram på 2–3 prosent og på 11–13 prosent etter avsluttet introduksjonsprogram for alle flyktninger som er bosatt etter 2010. I hele landet og alle flyktninger sett under ett, var åtte av ti flyktninger bosatt i bosettingskommunen etter fem år.

Det at relativt få flyktninger sekundærflytter i løpet av de første fem årene, kan sees i sammenheng med overnevnte vilkår i introduksjonsordningen og sosialtjenesteforskriften. Flyktninger sekundærflytter av ulike årsaker. En årsak kan være muligheter for arbeid, en annen kan være nettverk eller familie i andre kommuner, mens en tredje kan være muligheter for å ta videre utdanning. Det er også enkelte flyktninger som må flytte, som for eksempel volds- og trusselutsatte.

Regjeringen vil opprettholde spredt bosetting og vårt mål er at flest mulig etablerer seg i den kommunen de er bosatt i, kommer raskt i arbeid og blir selvforsørgende. Studier viser at de fleste blir boende i bosettingskommunen når barn og voksne er inkludert i lokalsamfunnet, og de voksne har en jobb og inntekt å leve av. Viktige insentiver vil derfor være bedre integrering i lokalsamfunnet og det regionale arbeidsmarkedet. Her vil et individuelt tilpasset introduksjonsprogram og god opplæring i norsk ha betydning. Samtidig er det viktig at barn får gå i barnehage og skole, at barn, unge og voksne har fritidstilbud og får venner og nettverk i lokalsamfunnet. Det er også avgjørende at voksne kommer raskt i arbeid og får gode arbeidsvilkår. Regjeringen har allerede iverksatt og foreslått flere nye tiltak for å øke arbeids- og samfunnsdeltakelsen. Arbeidet er omtalt i integreringsmeldingen.

5. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til tiltak for å sikre at kommunene kompenseres tilstrekkelig for merkostnadene ved å ta imot flyktninger og tiltak for å sørge for at eldre og andre som flykter til Norge og av ulike årsaker ikke er arbeidsføre, har en forutsigbar og verdig inntektssikring i sine liv.

I arbeidet med bosetting og integrering av flyktninger tar regjeringen utgangspunkt i samarbeidsavtalen om mottak og bosetting av flyktninger (2022-2025) mellom KS, Arbeids- og integreringsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kommunal og distriksdepartementet.

Finansieringen av kommunenes arbeid med bosetting og integrering skjer i hovedsak gjennom integreringstilskuddet, sammen med tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, tilskudd ved bosetting av personer med alvorlig nedsatt funksjonsevne eller atferdsvansker og særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger. Tilskuddene skal gi en rimelig dekning av kommunenes gjennomsnittlige merutgifter til bosettings-, kvalifiserings- og integreringsarbeidet i bosettingsåret og de neste fire årene.

Kommunene mottar tilskudd etter samme sats og struktur. Regjeringen følger med på utviklingen i kostnadsdekningen. Et beregningsutvalg kartlegger hvert år kommunenes

gjennomsnittlige utgifter til bosetting og integrering av flyktninger. Siste rapport viser at kommunene i stor grad fikk dekket sine merutgifter, med en dekningsgrad for integreringstilskuddet på 97,3 pst. Innretningen av integreringstilskuddet bidrar til å gi kommunene gode incentiver for å arbeide målrettet for å få flere raskere i arbeidet. Andre kommunale integreringstiltak finansieres også av staten. Bevilgningen til kommunale integreringstiltak inkluderer blant annet ordninger som Jobbsjansen, Utvikling av kommunale integreringstiltak og Tilrettelagt fag- og yrkesopplæring for innvandrere, mv. Staten gir også tilskudd til frivilligheten for integreringstiltak i kommunene.

I tillegg til de særskilte tilskuddene mottar kommunene innbyggertilskudd for bosatte flyktninger per 1. juli året før budsjettåret, på samme måte som for andre innbyggere. Kommunenes inntektssystem tar høyde for både inntektsforskjeller og utgiftsforskjeller mellom kommunene.

Sosialtjenesteloven skal bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig. Loven skal også fremme overgang til arbeid og aktiv deltakelse i samfunnet. Flykninger og fordrevne får fulle rettigheter etter sosialtjenesteloven etter bosetting i en kommune. En av tjenestene kommunen skal gi, er økonomisk stønad (sosialhjelp). Sosialhjelpen gis til dem som ikke kan dekke egne levekostnader gjennom arbeid eller økonomiske rettigheter. Kommunen skal vurdere den enkeltes søknad konkret. Dermed sikres personene et forsvarlig og nøkternt livsopphold etter en faglig vurdering av behovet.

Vi har et inntektssystem for kommunene som skal fange opp og kompensere for forhold kommunene selv ikke kan påvirke. Det kan være at de har spesielle levekårsutfordringer eller for eksempel høyere utgifter på grunn av alderssammensetningen i befolkningen. Flykninger uten integreringstilskudd er et kriterium i inntektssystemet, som fanger opp kostnadsulempet knyttet til å ha en høy andel flykninger i kommunen. Kriteriet omfatter også flykninger som måtte flytte til kommunen etter at perioden for integreringstilskudd er over. Kommunen vil derfor få kompensasjon i rammetilskuddet som følge av en økt andel flykninger uten integreringstilskudd. Regjeringen vil i løpet av våren legge frem en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene.

Med hilsen

Tonje Brenna

